
ساختگرایی و نشانه‌شناسی

ترنس هاوکس

کورس صفوی
دانشگاه علامه طباطبائی

سرشناسه	:	هاوکس، ترنس، ۱۹۳۲ م. Hawkes, Terence
عنوان و نام پدیدآور	:	ساختگرایی و نشانه‌شناسی / نویسنده: تین هاکس؛ مترجم: کورش صفوی.
مشخصات نشر	:	تهران: نشر علمی، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری	:	۲۴۸ ص.
شابک	:	۹۷۸-۹۶۴-۴۰۴-۳۸۳-۳
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	عنوان اصلی: Structuralism and semiotics, 2nd. ed, 2003
موضوع	:	زبان‌شناسی ساختاری Structural Linguistics
موضوع	:	ساختارگرایی (تحلیل ادبی) (Structuralism) Literary analysis
موضوع	:	نشانه‌شناسی Semiotics
شناسه افزوده	:	صفوی، کورش، ۱۳۳۵ - ، مترجم
رده‌بندی کنگره	:	۱۳۹۷ س۲/۸۲/۵۱۴۴
رده‌بندی دیویی	:	۸۰۸
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۵۵۲۳۸۶

خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خ. شایان زاندارمیری، پلاک ۱۰۳

ساختگرایی و نشان‌سنجی

ترنس هاوکس

ترجمه: کورش صفوی

(دانشگاه علامه طباطبائی)

چاپ اول: ۱۳۹۸

تیراژ: ۴۰۰ نسخه

لیتوگرافی: کوثر

چاپ: رامین

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۰۴-۳۸۳-۳

تلفن تماس برای دریافت کتاب در منزل یا محل کار

۶۶۴۶۳۰۷۲ و ۶۶۴۶۰۵۱۱-۱۲

فهرست مطالب

۵	پیشگفتار مترجم
۷	پیشگفتار سردبیر مجله
۱۱	سپاسگزاری
۱۳	۱. مقدمه
۱۵	ویکو
۲۰	پیاژه
۲۲	ساختگرایی
۲۵	۲. زبان‌شناسی و مردم‌شناسی
۲۷	سوسور
۳۸	زبان‌شناسی ساختگرایی آمریکایی
۴۳	لوی-استروس
۴۷	خویشاوندی
۵۲	اسطوره
۶۵	ذهن «وحشی»

۳. ساخت‌های ادبیات ۷۹

شکل‌گرایی روسی: حرکت مهره‌ی اسب ۸۱

زبان‌شناسی ساخت‌گرای اروپایی ۹۹

رومن یاکوبسن ۱۰۳

آ. ژ. گرماس ۱۱۶

تزوئان تودورف ۱۲۶

روان بارت ۱۴۰

۴. دانش‌نامه‌ها ۱۶۳

۵. نتیجه‌گیری «نقد نو» تازه برای «نقد نو» قدیمی؟ ۲۰۱

نقد نو ۲۰۳

«نقد نو» تازه ۲۰۹

پایان سخن ۲۱۵

کتابنامه ۲۲۹

نمایه ۲۴۱

پیشگفتار، مترجم

متن اصلی کتاب - اسمر در سال ۱۹۷۷ منتشر شد. سال‌ها بعد، وقتی تدریس درسی به نام «شناختن» به من محول شد، این نوشته را به عنوان متنی کمک درسی به دانشجویان یا پیشگفتار می‌دادم، ولی هیچ وقت آن را درسنامه‌ی چنین درسی در نظر نگرفتم. استالین را بخوانید، هنوز هم نفهمیده‌ام، چطور می‌شود یک کتاب را انتخاب کرد و آن را از سر تا ته در کلاس تدریس کرد. هر کلاسی برحسب هویت دانشجویان آن کلاس، یک تجربه‌ی تازه است و به باور من، حتی یک درسنامه را نمی‌شود در دو کلاس و به موازات هم تدریس کرد. اعتبار هر کلاس به شاگردان آن کلاس وابسته است. به همین دلیل در تمامی این سال‌ها به خودم اجازه نداده‌ام، حتی برای یک بار هم که شده مطالبی را از پیش تعیین کنم و به خورد بچه‌ها بدهم.

مسلماً خیلی‌ها این روش مرا ایراد می‌دانند. این نظر را می‌پذیرم، ولی نمی‌توانم حالا سر پیری خودم را عوض کنم. به هر حال، آنچه می‌خواستیم به این بود که این کتاب را بارها به بچه‌ها معرفی کرده بودم. برای این کارم، خیلی عمده داشته‌ام. نخست این که هاوکس عاشق هیچ نظریه‌ای نیست و به همین دلیل سعی نمی‌کند عشق‌اش را به آدم تحمیل کند! دوم این که در نوشته‌اش مسیری را انتخاب کرده است که در نهایت، خواننده را به اندیشیدن وامی‌دارد.

هاوکس در زمان چاپ دوم این کتاب به سال ۲۰۰۳، استاد بازنشسته‌ی دانشگاه کاردیف بود. تخصص اصلی‌اش زبان و ادبیات انگلیسی است و این

نوشته‌اش را در مجموعه‌ای به چاپ رسانده که خودش سردبیری‌اش را برعهده داشته است. با نیم‌نگاهی به عناوین کتاب‌های مجموعه‌ی حرف‌های تازه^۱، به خوبی می‌توان دریافت که این آثار، همگی در حوزه‌ی مطالعات ادبی‌اند و کتاب حاضر نیز از این بابت مستثنی نیست. بخش عمده‌ی این نوشته به معرفی آرای اندیشمندانی اختصاص یافته است که در حوزه‌ی «ساختگرایی» و مطالعه‌ی نشانه‌ها در قالب «روایت‌شناسی» تأثیرگذار بوده‌اند. هاوکس در این کتاب از اصطلاح semiotics برای اشاره به «نشانه‌شناسی» بهره می‌گیرد که با م. چارلز سندرس پیرس و نشانه‌شناسی آمریکایی در پیوند است؛ ولی آنچه در کتاب مطرح می‌شود، بیشتر با semiology همسوست، یعنی همان نشانه‌شناسی اروپایی و آلمانی فیلیپ دوسوسور در باب نشانه‌های زبان. مخاطب این کتاب را می‌توان دانشجویانی فرض کرد که یا از طریق زبان‌شناسی به حوزه‌ی نشانه‌شناسی راه یافته‌اند، و یا در مسیر مطالعات ادبی، به سراغ نشانه‌شناسی آمده‌اند و قصد بعدی‌شان مطالعه در حوزه‌ی روایت‌شناسی است.

کوروش صفوی

تهران. ۱۳۹۷